

**Vestlandske
Blindeforbund**

- et forbund for synshemmede

Bankgiro: 6504.05.10308
E-post: adm@vbf.no
Hjemmeside: www.vbf.no/
Foretaksnr. 938 485 704
Givertelefon: 820 43 444

Justisdepartementet
Lovavdelingen
PB 8005 Dep
0030 Oslo

JUSTISDEPARTEMENTET	
02 JAN 2006	
SAKSNR.:	200504026
AVD/KONT/BEH:	LOV/ED/HI
DOK.NR. 136	ARKIVKODE:

HØRINGSUTTAELSE FRA VESTLANDSKE BLINDEFORBUND TIL NOU 2005: 8 LIKEVERD OG TILGJENGELIGHET.

Vestlandske Blindeforbund vil med dette avgi høringsuttalelse til NOU 2005: 8 "Likeverd og tilgjengelighet".

Innledning.

Syse-utvalgets fremleggelse av NOU 2005: 8 "Likeverd og tilgjengelighet", med utkast til diskriminerings- og tilgjengelighetslov, representerer en historisk milepæl. Det har lenge forundret oss at mennesker med nedsatt funksjonsevne, er den siste marginaliserte gruppe i samfunnet uten et slikt rettsvern. Det er derfor positivt at samfunnet omsider erkjenner at et rettsvern mot diskriminering av mennesker på grunnlag av nedsatt funksjonsevne må formaliseres. Betydningen av dokumentet understrekes av det omfattende engasjement dette er blitt møtt med fra funksjonsnedsattes organisasjoner. Dokumentet legger føringer og betydelige forventninger til en lovgivning og politikk på området som forplikter. Det er positivt å registrere at den nylig tiltrådte Regjeringens i sin samarbeidserklæring viser vilje til å følge opp dette arbeidet

Vestlandske Blindeforbund vil i det videre peke på områder som vi mener er helt avgjørende for om man skal lykkes med å utforme et lovverk som reelt vil sikre **likeverd** og **tilgjengelighet** for landets 130.000 blinde og svaksynte.

Konkret til viktige paragrafer i lovutkastet.

§ 9. Plikt til generell tilrettelegging (universell utforming).

2. ledd: Tekst i siste setning må endres slik at uttrykket "**flest mulig**" erstattes med "**alle**". Den reelle målsettingen er et "**samfunn for alle**" og begrepsbruken og ambisjonene må avspeile dette.

3. ledd: Formuleringen "**uforholdsmessig byrde**" må fjernes og teksten omformuleres. Målsettingen er for defensiv og fokusert på økonomiske hensyn på bekostning av visjonen om et "**samfunn for alle**".

Brobygger til økt livskvalitet for synshemmede på Vestlandet

HOVEDKONTOR BERGEN
Rosenkrantzgt. 5
5003 Bergen
Tlf. 55 33 69 55
Fax 55 33 69 56

SOLVIK KURS-
OG AKTIVITETSSENTER
5307 Ask
Tlf. 56 14 91 95
Fax 56 15 07 12

KRISTIANSAND
Østerveien 7
4631 Kristiansand
Tlf. 38 09 05 96

STAVANGER
Birkelandsgt. 12
4012 Stavanger
Tlf./fax 51 52 42 65

ÅLESUND
Parkgata 10
6003 Ålesund
Tlf. 70 12 11 48

FØRDE
Storehagen 5
6800 Førde
Tlf. 57 83 22 55

Paragrafen må omfatte IKT og samferdsel:

IKT: Blinde har sitt eget skriftspråk som ikke respekteres. Blinde utsettes kontinuerlig for diskriminering i skole, utdanning, yrkesliv og tjenesteyting, ved at man i all hovedsak kommuniserer med gruppen på seendes premisser gjennom vanlig skrift. Svaksynte kan i begrenset grad tilegne seg vanlig skrift ved hjelp av storskrift, elektronoptiske hjelpemidler, tilrettelagt PC eller talehjelpemidler. Gruppen opplever som blinde også diskriminering ved at skriftlighet ikke tilrettelegges og ved en restriktiv praksis ved tildeling av egnede hjelpemidler.

Samferdsel: Blind- og svaksynthet har som konsekvens at man er både **orienterings-** og **forflytningshemmet**. Det hjelper derfor lite at bygg blir gjort tilgjengelig når man likevel ikke kan ta seg frem til bygningene på egenhånd fordi transportsystemene ikke er tilgjengelige. Et tilgjengelig transporttilbud må derfor også omfattes av diskrimineringsvernet gjennom denne paragrafen, slik at man ikke utestenges fra skole, utdanning, yrkesliv og deltakelse i samfunnslivet for øvrig.

§ 10. Plikt til individuell tilrettelegging.

Uttrykket **"rimelig individuell tilrettelegging"** brukes gjennomgående i paragrafen. Det avspeiler en for passiv og lite ambisiøs holdning til å ville ta utfordringen på alvor. Vi vet i dag at nettopp mangel på individuell tilrettelegging, tilrettelagt transport og tilgjengelig litteratur, skaper diskriminering i skoleverket og utestengning fra arbeidsmarkedet.

§ 11. Plikt til universell utforming av bygg og anlegg mv.

Her må overskriften endres til: **..."utforming av bygg, anlegg, IKT og samferdsel"**. I dette ligger at vi gir vår støtte til Buvik, Fjellanger og Larsen's forslag om å innlemme IKT og samferdsel, samt de føringene vi har lagt i § 9.

Det sentrale spørsmålet i paragrafen er gjennomføringstakten med absolutte frister for universell utforming av bygg, anlegg, IKT og samferdsel. For nye prosjekter eller vesentlige oppgraderinger av prosjekter, må 1 år fra lovens ikrafttredelse være tilstrekkelig. For oppgradering av eksisterende løsninger, må 5 år fra lovens ikrafttredelse være tilstrekkelig.

4. ledd omhandler dispensasjonsmuligheter pga vernehensyn eller andre tungtveiende grunner. Her er vi skeptisk til omfanget når det gjelder vernehensyn. I Norge har vi en særlig streng praksis ifht andre land det er naturlig å sammenligne seg med. En konsekvens av dette er at det gir betydelige begrensninger ifht oppgradering av bygg og anlegg, samt tilgjengelighet til kulturminner. Samtidig må man gjøre eksplisitt hva man legger i **tungtveiende grunner"**.

§ 12. Bevisbyrde.

Vi gir vår støtte til flertallets forslag.

§ 14. Organisasjonenes adgang til å opptre som fullmektig mv.

Vi gir vår støtte til flertallets forslag.

§ 16. Oppreisning og erstatning.

Vi gir vår støtte til Buvik, Fjellanger og Larsens forslag til ordlyd i 1. ledd. Vi støtter ikke Moshuus og Strøm sitt forslag om å utelate 2. ledd.

Generelle kommentarer til lovutkastet.

Diffus begrepsbruk og adgang til dispensasjon.

Vi har i gjennomgangen av sentrale paragrafer over påpekt det uheldige ved bruk av begreper som; **flest mulig, rimelig og uforholdsmessig**. Loven vil stå seg på å bli mer uttømmende gjennom bruk av tydelige begreper. I tillegg må den trekke klarere grenseoppganger for hva som skal ligge i dispensasjonsadgang ifht **"vernehensyn"** og **"tungtveiende grunner"**.

Endringer i andre lover.

Som følge av likeverd- og tilgjengelighetsloven, foreslår utvalget endringer i tilstøtende lovverk. Vi vil særlig her trekke frem endringer i **Sosialtjenesteloven**. Utredningen fremmer konkrete forslag om å styrke ressursene til personlig assistent og dagaktivitetstilbud. Imidlertid fremgår det i begrunnelsen at tilbudet forbeholdes mennesker med kognitive vansker (utviklingshemmede). Det er helt avgjørende at også blinde og svaksynte får tilgang til et slikt tilbud. Gruppen har store begrensninger i forhold til mobilitet og mangel på tilrettelagte tilbud i sosiale fellesskap.

Strafferettslig vern.

Diskriminerings- og tilgjengelighetsloven er en sivil lov. Likevel må den ha strafferettslige konsekvenser, jmf. Straffeloven, på linje med øvrige samfunnsgrupper som utsettes for diskriminering. Mennesker med nedsatt funksjonsevne må derfor omfattes av: **§ 135a Straffeloven** (rasismeparagrafen) og **§ 349a Straffelovparagrafen** (diskriminerende handlinger)

Avslutning.

Representanter for funksjonsnedsattes organisasjoner har deltatt i Syse-utvalgets arbeid. Imidlertid fremgår det i merknadene til flere av paragrafene, at disse er i mindretall på områder vi mener ville forsterket lovverket. Vestlandske Blindeforbund vil be om at man i det videre arbeidet med lovverket, lytter til de innspill og vurderinger som kommer fra de funksjonsnedsattes organisasjoner. Vestlandske Blindeforbund har forventninger til at lovarbeidet vil resultere i et funksjonelt lovverk som vil sikre likeverd, hindre diskriminering og bidra til et mer tilgjengelig samfunn for mennesker med nedsatt funksjonsevne – også blinde og svaksynte.

Bergen 28.12.05.
Vestlandske Blindeforbund

Kari Wiik (sign.)
Leder VBs styre

Ove R. Leganger
Interessepol. ansv. VBs adm.